

IX. OBSAH

STRAŠIDLO NEKÁZNĚ ANEB HLEDÁNÍ VÝCHODISKA ZE ŠKOLSKÝCH LABYRINTŮ	1
---	---

I. O ČEM JE TATO KNÍŽKA?	5
--------------------------------	---

II. FILOZOFICKÉ ASPEKTY KÁZNĚ	12
-------------------------------------	----

A. Antropologické aspekty kázně.....	13
Kázeň a náboženství	13
Filozofické směry a kázeň	15
Hédonismus	16
Puritánství.....	17
Existencialismus	18
Pragmatismus	19
Antroposofie	19
Škola - filozofie - kázeň.....	26
Pedagogicko - filozofické paradoxon	27
Rousseau.....	28
Nejednotné názory na Rousseauovo dílo.....	29
Rousseau a anarchie?.....	30
Makarenkova polemika s Rousseauem.....	31
Rousseau a kázeň?	35
Svobodné děti mající volnost, nebo loutky pohybující se pomocí vychovatelových "provázků" ?	36
Rousseau a "dialektické" chápání svobody.....	39
Jak se postavit k různým interpretacím Rousseauových myšlenek?	39
V čem je dnes Rousseau podnětný a platný ?	40
Úlehla	41
Hendrich o filozofických proudech v pedagogice a filozoficko - pedagogických nedůslednostech.....	45
Učitel a škola mají mít do určité míry svoji pevnou a jednotnou filozofii.....	46
Závěr.....	47

B. Etické aspekty kázně	48
Etika, mravnost, morálka	48
Pravá a zdánlivá mravnost.....	49
Kázeň a morálka.....	50
Ciprovo jedenatřicatero.....	51
Mravnost jako poslušnost.....	53
Pohled do historie (filozofie, etika a jejich souvislosti s kázní)	54
Buddhismus.....	54
Jóga.....	55
Konfucius.....	55
Kant a jeho kategorický imperativ	55
Svoboda, svobodná vůle, determinismus a indeterminismus	57
Vnitřní svoboda.....	58
Relativní svoboda.....	58
Volání po svobodě dítěte.....	59
Durkheim o svobodě a autoritě	59
Svoboda, nesvoboda - nepodléhání a podléhání nahodilým vlivům.....	60
Tolstoj a otázky svobody	60
Svoboda a nutnost.....	63
Svoboda a poslušnost v díle Pestalozziho	65
Svoboda vůle (svobodná vůle)	66
Svobodná vůle a křesťanské náboženství.....	67
Determinismus a indeterminismus	69
Možné filozoficko - politické pozadí "líbivých hesel" o svobodě, volnosti, přirozenosti, sebeurčení, antiautoritativní výchově.....	76
Závěr	80

III. BIOLOGICKÉ ASPEKTY KÁZNĚ..... 83

A. Genetické aspekty kázně	83
Složitost genetiky	87
Výchova či dědičnost?	88
Etický scientismus.....	88
Nativismus	88
Pedologie	89
Citace svědčící o tom, že nelze přehlížet a podceňovat biologické, tj. zvláště genetické vlivy na chování člověka.....	89
Dva genetické směry - aneb dědí se vlastnosti, které získá člověk v průběhu svého života?.....	91

Eugenika.....	92
Závěr k problematice eugeniky.....	95
Vliv prostředí a dědičnost.....	96
Dědičnost a učení	96
Některé vlivy dědičnosti se ke kázni vztahují nepřímo (vzhled, IQ)	103
Sociální dědičnost.....	103
Tuhost a konzervativnost jedincova genotypu v závislosti na stáří genotypu...	103
Wilson a jeho sociobiologická práce "O lidské přirozenosti"	104
Imaginární rozhovor s imaginárním genetikem	105
Závěr.....	109
B. Fyziologické aspekty kázně	109
Úvod.....	109
Řád v rámci fyziologie lidského organismu.....	109
Fyziologická kázeň.....	110
Souvislosti mezi fyziologií a chováním lidského organismu	110
Fyziologické charakteristiky chování a kázně žáků	114
Temperamenty osobnosti.....	114
Instinkty	115
Biorytmy.....	115
Stres.....	115
LMD	116
Fyziologie a hygiena školní práce	116
Eubiotika	117
Zamyšlení nad fyziologickými charakteristikami chování.....	117
Kázeň a reflexní činnost	118
Podráždění a útlum.....	119
Slovo jako regulační činitel chování a jednání	119
Analogie tvorby podmíněných reflexů ve výchovné činnosti se zřetelem ke kázni	120
Cvičení vůle.....	120
Dynamický stereotyp.....	121
Ještě jednou k problematice reflexů a dynamického stereotypu	123
Závěr.....	125
IV. PSYCHOLOGICKÉ ASPEKTY KÁZNĚ	127
Kázeň z hlediska psychologického	127
Nadání pro kázeň.....	130

Instinkty a sublimace.....	131
Kázeň a návyk.....	131
Kázeň a vůle.....	133
Kázeň a city (emoce).....	137
Citový život se vyvíjí ve stupních.....	141
Náročné životní situace.....	141
Kázeň a pozornost, motivace, zájem.....	143
Kázeň a myšlení.....	146
Kázeň a fantazie (představy).....	149
Kázeň a rysy osobnosti (temperament a charakter).....	149
Postup ukázněvání (vývoj ukázněvání).....	151
Socializace a její mechanismy.....	153
Kázeň a psychologické zákony.....	158
Kázeň a výchovné styly (pedagogická komunikace).....	160
Závěr (kázeň a psychologický rozbor výchovných obtíží).....	166

V. SOCIOLOGICKÉ ASPEKTY KÁZNĚ..... 168

Několik výchozích skutečností.....	168
Interpretace ke statistickým údajům.....	177
Charakteristika sociologie.....	179
Kázeň činitelem sociotvorným.....	180
Autorita a normy.....	180
Manipulovatelnost lidí.....	183
Morálka.....	185
Determinovanost mravnosti a mravností.....	188
Právo.....	188
Veřejné mínění.....	193
Kázeň společenská a kázeň školní.....	193
Přechodný úpadek kázně v dnešní společnosti.....	194
a) Zločinnost mladistvých a nezletilých.....	195
b) Alkoholismus.....	195
c) Sexuální nekázeň a násilí.....	196
d) Drogy.....	197
e) Hazardní hry.....	198
f) Myšlenková nekázeň dneška.....	199
Nutnost nápravy.....	200
Rodina.....	200
Škola.....	201
Formální a neformální řád.....	203

Morálka školní třídy	203
Etiketizace	204
Feminizace ve školství.....	204
Odchody učitelů ze škol	209
Věk a složení učitelů a počty žáků ve třídách.....	210
Propojenost školy a společnosti.....	211
Řešení (otázka kázně - otázkou společnosti vůbec).....	212
Závěrem.....	213
VI. VÝCHODISKA Z LABYRINTŮ ŠKOLNÍ NEKÁZNĚ	214
VII. POUŽITÁ LITERATURA	219
VIII. PŘÍLOHY	223
IX. OBSAH	225

